

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА ГВАРДІЯ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ**

**ПОЛОЖЕННЯ
про систему внутрішнього забезпечення
якості освіти
Київського інституту Національної гвардії України**

Розглянуто та рекомендовано
вченою радою Київського інституту
Національної гвардії України
Протокол від 22.04.2022 р. № 10

Київ-2022

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення розроблено на підставі Закону України «Про вищу освіту» від 1 липня 2014 року №1556-VII (редакція від 01.01.2022) та ґрунтується на принципах, викладених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти» Європейської асоціації із забезпечення якості вищої освіти і національному стандарті України «Системи управління якістю. Вимоги», ДСТУ ISO 9001:2015.

Забезпечення якості освіти належить до основних засад державної політики у сфері освіти.

В основі усіх процесів забезпечення якості лежать дві споріднені цілі - підзвітність і підвищення якості. Разом вони формують довіру до роботи Київського інституту Національної гвардії України. Успішно впроваджена система забезпечення якості постачатиме інформацію, яка зможе запевнити Київський інститут Національної гвардії України (далі – Інститут) і громадськість у належній якості її діяльності (підзвітність), а також даватиме поради і рекомендації щодо можливих шляхів удосконалення його роботи (підвищення якості). Таким чином, забезпечення якості і підвищення якості є взаємопов'язаними процесами. Вони здатні підтримати розвиток культури якості, до якої долучаються всі учасники освітнього процесу - від здобувачів вищої освіти і викладачів до керівництва Інституту та роботодавців.

Мінімальний перелік показників, які має відстежувати система забезпечення якості освіти в Інституті, і рівень вимог до діяльності навчального закладу визначаються зовнішніми процедурами гарантування якості, процедурами акредитації та оціночними критеріями Європейської Асоціації із забезпечення якості вищої освіти, Європейської Асоціації Університетів, Європейської Асоціації вищих навчальних закладів, загальновизнаних рейтингів тощо.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті, крім моніторингу багатьох кількісних показників, спрямована на підтримку системи цінностей, традицій, норм (як загальноінститутського рівня, так і субрівнів інститутських підрозділів - факультетів, кафедр тощо), які, власне, й визначають ефективність функціонування Інституту.

Стратегія забезпечення якості може реалізовуватись лише за умови залучення і активної участі усіх учасників освітнього процесу в Інституті (командування, керівників структурних підрозділів, науково-педагогічних і наукових працівників, навчально-допоміжного персоналу та здобувачів вищої освіти). При цьому, з одного боку, повноваженнями щодо розроблення власних цілей, ініціатив і дослідження якості мають бути наділені всі учасники освітнього процесу, а з іншого - необхідно мати впевненість, що всі учасники намагатимуться розвивати систему забезпечення якості: адже в кінцевому підсумку повну відповідальність за розподіл повноважень і результати діяльності несе керівництво Інституту.

1.2. Система забезпечення якості вищої освіти в Україні складається із:

- системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих

навчальних закладів та якості вищої освіти;

- системи зовнішнього забезпечення якості освітньої діяльності вищих навчальних закладів та якості вищої освіти;

- системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

1.3. Відповідно до статті 16 пункту 2 Закону України «Про вищу освіту» система забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти (система внутрішнього забезпечення якості) передбачає здійснення таких процедур і заходів:

- 1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти;
- 2) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм;
- 3) щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних і педагогічних працівників закладу вищої освіти та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб;

- 4) забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників;

- 5) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи студентів, за кожною освітньою програмою;

- 6) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом;

- 7) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації;

- 8) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками закладів вищої освіти та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

- 9) інших процедур і заходів.

1.4. Європейська асоціація із забезпечення якості вищої освіти, Європейська спілка студентів, Європейська асоціація університетів, Європейська асоціація вищих навчальних закладів пропонує закладам вищої освіти, під час розробки та використання системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти наступні «Стандарти і рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти», які рекомендовані Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти (далі- НАЗЯВО):

- 1) політика забезпечення якості;

Заклади вищої освіти повинні мати оприлюднену політику забезпечення якості, яка буде частиною їхнього стратегічного управління. Внутрішні сторони повинні розробляти і втілювати цю політику через належні структури і процеси, залучаючи при цьому зовнішні сторони.

- 2) розробка та затвердження програм;

Заклади вищої освіти повинні мати процедури розробки і затвердження своїх програм. Програми мають бути розроблені відповідно до встановлених

цілей і очікуваних навчальних результатів. Кваліфікація, що здобувається внаслідок опанування програми, повинна бути чітко сформульована і роз'яснена, а також відповідати належному рівню в національній кваліфікаційній рамці вищої освіти і, відповідно, в Рамці кваліфікацій Європейського простору вищої освіти.

3) студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання;

Заклади вищої освіти повинні забезпечувати таке викладання програм, що заохочує студентів до активної участі у творенні навчального процесу, і таке оцінювання студентів, що відображає цей підхід.

4) зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і сертифікація студентів;

Заклади вищої освіти повинні систематично застосовувати заздалегідь визначені та оприлюднені правила щодо всіх фаз студентського циклу, як то зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і сертифікація студентів.

5) викладацький склад;

Заклади вищої освіти повинні пересвідчуватися в компетентності своїх викладачів. Вони мають застосовувати справедливі та прозорі процедури набору і розвитку викладацького складу.

6) навчальні ресурси та підтримка студентів;

Заклади вищої освіти повинні мати достатнє фінансування навчальної і викладацької діяльності та забезпечувати наявність адекватних і загальнодоступних навчальних ресурсів та підтримки студентів.

7) управління інформацією;

Заклади вищої освіти повинні збирати, аналізувати та використовувати необхідну інформацію для ефективного управління своїми програмами та іншими видами діяльності.

8) публічна інформація;

Заклади вищої освіти повинні оприлюднювати чітку, точну, об'єктивну, актуальну і доступну інформацію про свою діяльність, зокрема про свої програми.

9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм;

Заклади вищої освіти повинні моніторити і періодично переглядати свої програми, забезпечуючи їхню відповідність зазначеним цілям, а також потребам студентів і суспільства. В результаті такого перегляду має відбуватися безперервне вдосконалення програм. Про будь-які зміни, заплановані чи втілені внаслідок цього процесу, слід повідомляти всім зацікавленим сторонам.

10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Заклади вищої освіти повинні на циклічній основі проходити процес зовнішнього забезпечення якості відповідно до «Стандартів і рекомендацій».

1.5. Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти Інституту (далі - система внутрішнього забезпечення якості) включає в себе здійснення наступних процедур та заходів:

1) визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти (політика забезпечення якості);

2) розробка та затвердження освітніх програм (розробка та затвердження освітніх програм);

3) здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм (поточний моніторинг і періодичний перегляд програм);

4) студентоцентроване навчання, викладання та щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників Інституті та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Інституті, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб (студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання);

5) зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і сертифікація здобувачів вищої освіти Інституту;

6) підбір і розвиток викладацького складу, забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників Інституту (викладацький склад);

7) забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою (навчальні ресурси та підтримка курсантів);

8) забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом (управління інформацією);

9) забезпечення публічності інформації про освітні програми, ступені вищої освіти та кваліфікації (публічна інформація);

10) забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Інституту та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату;

11) циклічне зовнішнє забезпечення якості освітньої діяльності Інституту (циклічне зовнішнє забезпечення якості);

12) наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників;

13) забезпечення вчасного реагування на виявлені недоліки в освітній програмі;

14) результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітніх програм.

1.6. Система внутрішнього забезпечення якості в Інституті за його поданням оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ, ПОНЯТТЯ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

У даному Положенні використані терміни і поняття, що застосовуються у нормативно-правових актах, які діють у системі вищої освіти, а також уведені нові терміни відповідно до мети та завдань цього Положення, які вживаються у

такому значенні.

Акредитація освітньої програми - оцінювання якості освітньої програми та освітньої діяльності закладу вищої освіти за цією програмою на предмет відповідності стандарту вищої освіти, спроможності виконання вимог стандарту, а також досягнення заявлених у програмі результатів навчання відповідно до критеріїв оцінювання якості освітньої програми.

Атестація (здобувачів вищої освіти) - це встановлення відповідності результатів навчання здобувачів вищої освіти вимогам освітньої (освітньо-професійної) програми.

Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система (ЄКТС) - система трансферу і накопичення кредитів, що використовується в Європейському просторі вищої освіти з метою надання, визнання, підтвердження кваліфікацій та освітніх компонентів і сприяє академічній мобільності здобувачів вищої освіти. Система ґрунтується на визначенні навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених результатів навчання, та обліковується у кредитах ЄКТС.

Здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у закладі вищої освіти на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації.

Зміст навчання - науково, методично та дидактично обґрунтований навчальний матеріал, засвоєння якого забезпечує здобуття вищої освіти і кваліфікації згідно з освітнім рівнем, спеціальністю та спеціалізацією за спеціальністю підготовки випускників закладу вищої освіти.

Індивідуальна освітня траєкторія - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача вищої освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі вищої освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

Інституційна акредитація - це оцінювання якості освітньої діяльності закладу вищої освіти.

Кваліфікація - офіційний результат оцінювання і визнання, який отримано, коли уповноважена установа встановила, що особа досягла компетентностей (результатів навчання) відповідно до стандартів вищої освіти, що засвідчується відповідним документом про вищу освіту.

Кваліфікація відповідно до спеціальності - кваліфікація особи, підтверджена документом про освіту чи науковий ступінь із відповідної спеціальності або підтверджена науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими в пункті 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності.

Компетентність - здатність особи успішно соціалізуватися, навчатися, провадити професійну діяльність, яка виникає на основі динамічної комбінації знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей.

Моніторинг якості освіти - це система послідовних і систематичних заходів, що здійснюються з метою виявлення та відстеження тенденцій у розвитку якості освіти в країні, на окремих територіях, у закладах освіти (інших суб'єктах освітньої діяльності), встановлення відповідності фактичних результатів освітньої діяльності її заявленим цілям, а також оцінювання ступеня, напряму і причин відхилень від цілей.

Національна рамка кваліфікацій - системний і структурований за компетентностями опис кваліфікаційних рівнів освіти.

Оцінювання - формалізований процес визначення рівня опанування здобувачем вищої освіти запланованих (очікуваних) результатів навчання, що є необхідним для вдосконалення навчального процесу, підвищення ефективності викладання, розвитку здобувачів вищої освіти.

Політика забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Інституті - сукупність стандартів, рекомендацій і рішень, що прийняті, відповідно до принципів забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти в Інституті, і процес їх виконання.

Процес забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Інституті - сукупність процедур, що спрямовані на впровадження принципів забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в Інституті, відповідно до законодавства України.

Якість вищої освіти - відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості.

Якість освітньої діяльності - рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

3. ЦІЛІ, ПРИНЦИПИ ТА ЗАВДАННЯ СИСТЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

3.1. Відповідно до місії Інституту основними цілями системи внутрішнього забезпечення якості є:

- формування стійкої довіри до присвоєних Інститутом ступенів вищої освіти за всіма освітніми програмами в Україні та поза її межами;
- забезпечення і підвищення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти, їх відповідності національним ліцензійним умовам надання освітніх

послуг, державним, європейським і міжнародним освітнім стандартам;

- забезпечення розуміння, врахування та узгодження потреб (цілей, вимог та очікувань) щодо надання освітніх послуг усіх зацікавлених сторін;
- формування в Інституті культури якості як основи конкурентоспроможності Інституту та його випускників;
- впровадження механізму самоаналізу як невід'ємного компоненту сталого розвитку Інституту.

3.2. Основними принципами функціонування системи внутрішнього забезпечення якості в Інституті є:

- універсальність;
- автономність;
- прозорість;
- об'єктивність;
- уникнення конфлікту інтересів;
- мінімальна необхідність (документів, процедур);
- студентоцентризм;
- підтримка культури якості;
- системність і систематичність;
- залучення всіх зацікавлених осіб;
- врахування потреб та очікувань всіх категорій стейкхолдерів;
- субсидіарність (узгодження делегованих повноважень і відповідальності).

3.3. Завданнями системи внутрішнього забезпечення якості в Інституті є:

3.3.1. Реалізація політики Інституту щодо забезпечення системи внутрішнього забезпечення якості освіти, що передбачає:

- планування якості освіти (визначення стратегії, політики, цілей, принципів, процедур та вимог до якості вищої освіти);
- розроблення й оновлення нормативно-методичної бази забезпечення системи внутрішнього забезпечення якості освіти;
- підготовка пропозицій, рекомендацій щодо удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті;
- координація роботи структурних підрозділів Інституту з питань якості освітнього процесу та якості вищої освіти;
- залучення зовнішніх сторін (роботодавців, державних органів, які відповідають за якість освітнього процесу тощо) до удосконалення системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті.

3.3.2. Розробка, експертиза, поточний моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм, у таких складових:

- застосування ефективних механізмів розроблення та затвердження освітніх програм;
- експертиза освітніх програм та навчальних планів щодо відповідності державним стандартам вищої освіти;
- періодичний аналіз та перегляд освітніх програм, навчальних планів,

робочих програм навчальних дисциплін на предмет їх відповідності нагальним вимогам ринку праці, потребам здобувачів вищої освіти тощо;

- безперервне вдосконалення освітніх програм;
- інформування щодо змін в освітніх програмах всіх зацікавлених сторін.

3.3.3. Організація і здійснення моніторингу якості вищої освіти та освітнього процесу за такими напрямками:

- забезпечення принципу студентоцентричного підходу до організації освітнього процесу;
- якість освітнього процесу (якість проведення навчальних занять, якість функціонування освітнього середовища, задоволеність здобувачів вищої освіти викладацькою діяльністю науково-педагогічних працівників, задоволеність викладачів умовами праці, якість освітніх програм);
- якість умов освітнього процесу (рівень підготовки абітурієнтів; кадрове, матеріально-технічне, інформаційне забезпечення, підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників);
- якість системи оцінювання учасників освітнього процесу та регулярне оприлюднення результатів оцінювання;
- якість результатів освітнього процесу (успішність здобувачів вищої освіти, рівень сформованості загальних і професійних компетентностей, визнання кваліфікації, сертифікація та працевлаштування випускників).

3.3.4. Забезпечення якості викладацького складу Інституту, що передбачає:

- якість підбору викладацького складу;
- систематичне оцінювання діяльності науково-педагогічних працівників та систематичне оприлюднення результатів оцінювання;
- організація умов роботи викладацького складу;
- створення умов щодо систематичного професійного розвитку викладацького складу;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників Інституту.

3.3.5. Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, що передбачає:

- достатнє фінансування освітнього процесу;
- створення належних умов для організації та проведення навчальних занять та самостійної підготовки здобувачів вищої освіти;
- навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення освітнього процесу;
- забезпечення загального доступу учасників освітнього процесу до навчальних ресурсів;
- всебічна підтримка здобувачів вищої освіти.

3.3.6. Забезпечення функціонування та постійного удосконалення інформаційної системи Інституту для ефективного управління якістю освіти:

- створення інформаційного банку даних моніторингу якості освіти та

освітньої діяльності в Інституті;

- інформування усіх зацікавлених сторін про стан якості освіти й освітньої діяльності Інституті через інформаційні ресурси.

3.3.7. Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Інституту та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

3.3.8. Забезпечення публічності інформації (у межах, визначених законодавством), що передбачає:

- удосконалення роботи офіційного веб-сайту Інституту;
- створення веб-сайтів або сторінок у соціальних мережах факультетів, кафедр, інших структурних підрозділів, які приймають участь в освітньому процесі, розміщення та оновлення на них публічної інформації.

3.3.9. Організація та проведення маркетингово-моніторингових та соціально-психологічних досліджень цільових груп абітурієнтів, здобувачів вищої освіти, викладачів, випускників, роботодавців для визначення зовнішніх і внутрішніх вимог до якості освіти, напрямів удосконалення освітнього процесу.

3.3.10. Аналіз та узагальнення стану якості освіти та освітнього процесу Інституту, що передбачає:

- аналіз та узагальнення результатів моніторингу якості освітнього процесу;

- аналіз результатів і підсумків навчання здобувачів вищої освіти та роботи екзаменаційних комісій під час підсумкової атестації;

- аналіз результатів рейтингового оцінювання професійної активності науково-педагогічних працівників, кафедр Інституту;

- аналіз кадрового забезпечення та підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників, впровадження у діяльність Інституту досягнень науки світового рівня та інноваційних технологій навчання;

- аналіз забезпечення освітнього процесу необхідними матеріально-технічними, інформаційними ресурсами;

- внесення пропозицій та обґрунтування рекомендацій щодо поширення позитивних тенденцій у роботі структурних підрозділів з питань підвищення якості вищої освіти та усунення виявлених порушень і недоліків.

3.3.11. Здійснення просвітницької та методично-консультативної діяльності з питань забезпечення якості вищої освіти:

- аналіз та поширення передового досвіду вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти щодо забезпечення якості освіти;

- методичний супровід моніторингу якості освіти в Інституті;

- надання організаційної та методичної допомоги структурним підрозділам Інституту щодо проведення моніторингу якості вищої освіти;

- залучення органів студентського самоврядування до проведення

опитувань та анкетувань з якості організації освітнього процесу;

- визначення основних тенденцій зміни кількісних і якісних показників на основі аналізу моніторингу навчальних досягнень здобувачів вищої освіти, ринку праці;

- організація та проведення науково-методичних заходів (семінарів, тренінгів, круглих столів, майстер-класів) з актуальних питань забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності вищих навчальних закладів, впровадження освітніх інновацій.

3.3.12. Забезпечення збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників.

3.3.13. Забезпечення вчасного реагування на виявлені недоліки в освітній програмі.

3.3.14. Циклічне зовнішнє забезпечення якості освітнього процесу Інституту, що передбачає:

- оцінювання системи внутрішнього забезпечення якості освіти Інституту НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти;

- циклічна акредитація освітніх програм та інституційна акредитація;

- результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітніх програм.

4. АКРЕДИТАЦІЙНІ ВИМОГИ ДО СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ

4.1. Відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977, яким затверджується «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» визначаються критерії, за якими перевіряється якість система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти в закладі вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості перевіряється експертною групою за такими критеріями:

- заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми;

- здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми;

- роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур

забезпечення її якості як партнери;

- наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми;
- система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми;
- результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми;
- в академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

5. МЕТОДИКА РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ВНУТРІШНЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ В ІНСТИТУТІ

Складовими методиками розвитку системи внутрішнього забезпечення якості Інституту є:

- вхідні дані (існуючі вимоги до системи внутрішнього забезпечення якості ЗВО);
- визначення процедур та заходів системи внутрішнього забезпечення якості;
- визначення структурних підрозділів, відповідальних за процедури і заходи внутрішньої системи забезпечення якості;
- реагування на виявлені недоліки;
- розвиток культури якості в академічній спільноті;
- забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників, у тому числі з питань розвитку системи внутрішнього забезпечення якості закладу вищої освіти.

Схема методики розвитку системи внутрішнього забезпечення якості в Інституті є циклічною. Наявність циклічності залежить від появи нових вхідних даних та від виявлення нових недоліків.

6. ПРОЦЕДУРИ ТА ЗАХОДИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ СТАНДАРТІВ

6.1. Стандарт. Визначення принципів та процедур забезпечення якості вищої освіти.

Складова стандарту. Визначення стратегії, політики і процедур постійного підвищення якості вищої освіти та забезпечення їх офіційного статусу і широку публічність інформації.

Реалізація стандарту. Формування та реалізація політики із забезпечення якості вищої освіти є пріоритетним завданням Інституту.

Політика і відповідні їй процеси є основою злагодженої інституційної

системи забезпечення якості, яка формує цикл безперервного вдосконалення і сприяє підзвітності Інституту.

Вона підтримує розвиток культури якості, в межах якої всі внутрішні стейкхолдери (керівництво, наукові, науково-педагогічні, педагогічні працівники, здобувачі вищої освіти, інші учасники освітнього процесу Інституту) беруть на себе відповідальність за якість і долучаються до забезпечення якості на всіх рівнях.

З метою сприяння цьому процесу політика Інституту щодо забезпечення якості освіти має офіційний статус та доступна для широкого загалу. Політика забезпечення якості відображає зв'язок між науково-дослідною роботою та навчанням і викладанням.

З метою формування політики внутрішнього забезпечення якості передбачається проведення наступних заходів:

- укладення переліку нормативно-правових документів;
- розробка або оновлення тих документів, яких бракує;
- приведення у відповідність до Європейських стандартів наявних документів;
- забезпечення синергії всіх процедур, унормування впливу опитувань внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін на освітні та управлінські процеси;
- відображення політики внутрішнього забезпечення якості у стратегії розвитку Інституту;
- розподіл повноважень між підрозділами та посадовими особами, які задіяні у процесах забезпечення якості та фіксація цього відповідними нормативно-правовими документами;
- підвищення рівня залучення учасників освітнього процесу до прийняття рішень що до організації освітнього процесу, регламентації процедур та забезпеченні якості освітньої діяльності;
- залучення зовнішніх стейкхолдерів до укладення політики забезпечення якості.

Критерії ефективності: Політика Інституту щодо забезпечення якості освіти та процедури її забезпечення мають офіційний статус, є частиною стратегічного управління, визначена за участю роботодавців, оприлюднена на офіційному веб-сайті, всі учасники освітнього процесу втілюють її в освітній процес. Розробка (оновлення) внутрішньоакадемічної нормативно-правової бази.

6.2. Стандарт. Розробка та затвердження освітніх програм.

Складова стандарту. Визначення процедур розробки і затвердження освітніх програм. Освітні програми повинні бути розроблені відповідно до встановлених цілей і очікуваних результатів навчання. Кваліфікація, що здобувається внаслідок опанування програми, повинна бути чітко сформульована і роз'яснена та відповідати Національній рамці кваліфікацій.

Реалізація стандарту. Освітні програми лежать в основі освітньої місії Інституту. Вони надають здобувачам вищої освіти академічні знання та навички, зокрема такі, що мають широке застосування, сприяючи

особистісному розвитку здобувачів вищої освіти і їхнім майбутнім кар'єрам.

З метою реалізації стандарту необхідно провести наступні заходи:

- розробка та затвердження механізму (процедур) розробки та затвердження освітніх програм;
- формування та затвердження вимог до групи розробників освітніх програм у т.ч. щодо залучення зовнішніх експертів з ринку праці;
- формування розуміння потреби та мотивація науково-педагогічних працівників до розробки нових освітніх програм;
- розробка дієвого механізму залучення роботодавців до розробки освітніх програм;
- розробка дієвого механізму залучення та мотивації здобувачів вищої освіти до участі в укладенні освітніх програм. Нормативно-правове регулювання їх участі;
- укладення освітніх програм на основі результатів навчання;
- експертиза освітніх програм фахівцями в галузі сфери праці.

Критерії ефективності: Розроблені освітні програми відповідають стандартам вищої освіти, затверджені вченою радою та оприлюднені на офіційному веб-сайті Інституту. Цілі освітніх програм чітко сформульовані та взаємозв'язані з місією та стратегією Інституту. До формулювання цілей та програмних результатів навчання залучаються різні категорії стейкхолдерів (здобувачі вищої освіти, роботодавці). Кваліфікація, що здобувається внаслідок опанування освітньої програми чітко сформульована, роз'яснена та відповідає Національній рамці кваліфікацій. Розроблені освітні програми відповідають визначеним критеріям.

6.3. Стандарт. Здійснення моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм.

Складова стандарту. Розробка та офіційне затвердження механізмів періодичного перегляду, моніторингу та вдосконалення освітніх програм.

Реалізація стандарту. Регулярний моніторинг, перегляд і доопрацювання освітніх програм проводяться з метою забезпечення належного рівня освітніх послуг та створення сприятливого й ефективного навчального середовища для здобувачів вищої освіти.

Процес перегляду та вдосконалення освітніх програм має бути безперервним.

Критерії ефективності: Розроблено механізм моніторингу та перегляду освітніх програм. Процес вдосконалення освітніх програм є безперервним. Зміни до освітніх програм відповідають потребам здобувачів вищої освіти, роботодавців та суспільства. До моніторингу та перегляду освітніх програм залучаються різні категорії стейкхолдерів. Результати переопрацювання освітніх програм доводяться до зацікавлених сторін.

6.4. Стандарт. Студентоцентроване навчання, викладання та щорічне оцінювання здобувачів вищої освіти, науково-педагогічних працівників Інституту та регулярне оприлюднення результатів таких оцінювань на офіційному веб-сайті Інституту, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.

Складова стандарту. Забезпечення студентоцентрованої моделі організації освітнього процесу. Визначення критеріїв оцінювання здобувачів вищої освіти. Щорічне рейтингове оцінювання здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників та оприлюднення результатів оцінювання.

Реалізація стандарту. Студентоцентроване навчання і викладання відіграє важливу роль у стимулюванні мотивації здобувачів вищої освіти, саморефлексії та забезпечує активну участь їх в освітньому процесі. Це вимагає ретельної розробки структури і способу подачі освітніх програм та робочих програм навчальних дисциплін і оцінювання результатів.

Втілення студентоцентрованого навчання і викладання передбачає:

- повагу й увагу до розмаїтості здобувачів вищої освіти та їхніх потреб, уможливлючи гнучкі навчальні траєкторії;
- застосування різних способів подачі матеріалу, де це доречно;
- гнучке використання різноманітних педагогічних методів;
- регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу та педагогічних методів;
- заохочення у здобувачів вищої освіти почуття незалежності водночас із забезпеченням належного наставництва і підтримки з боку викладача;
- розвиток взаємоповаги у стосунках здобувача вищої освіти і викладача;
- проведення систематичного опитування здобувачів вищої освіти із подальшим аналізом результатів;
- розробка та постійне вдосконалення процедур і критеріїв рейтингового оцінювання здобувачів вищої освіти;
- розробка і оприлюднення стратегії та критеріїв оцінювання на сайті Інституту;
- розробка максимально функціональної інформаційної системи для забезпечення реалізації вільного вибору здобувачами вищої освіти відповідної кількості навчальних дисциплін;
- забезпечення зовнішнього рецензування вибіркових дисциплін з точки зору відповідності потребам ринку праці та інтересам здобувачів вищої освіти;
- розробка процедур націлених на підвищення якості та ефективності оцінювання роботи здобувачів вищої освіти, застосування системи оцінювання здобувачів вищої освіти більш ніж одним екзаменатором, включення зовнішніх стейкхолдерів (роботодавців) до складу екзаменаційних комісій;
- залучення здобувачів вищої освіти до колегіальних органів управління, груп забезпечення спеціальностей тощо;
- модернізація та розвиток існуючого інституту кураторства (тьюторства) груп;
- удосконалення інформаційної системи, що забезпечить підтримку індивідуальних навчальних траєкторій здобувачів вищої освіти;
- регулярні та систематичні зустрічі здобувачів вищої освіти з командуванням Інституту;
- наявність належних процедур реагування на скарги здобувачів вищої освіти, укладення та публікація процедур розгляду скарг та звернень.

З метою реалізації вимог стандарту в Інституті запроваджено:

- розроблені чіткі критерії щодо формування якісного контингенту здобувачів вищої освіти, спроможних засвоювати запропонований навчальний матеріал;
- контрольні заходи та критерії їх оцінювання є чіткими і зрозумілими, валідними, та заздалегідь оприлюднені на офіційному веб-сайті Інституту, в локальній комп'ютерній мережі;
- правила проведення контрольних заходів є чіткими і зрозумілими, доступними для всіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність науково-педагогічних працівників;
- науково-педагогічні працівники обізнані з наявними методами проведення контрольних заходів та контролю знань і отримують підтримку в розвитку своїх навичок у цій сфері;
- оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти продемонструвати, наскільки вони досягли запланованих навчальних результатів. Здобувачі вищої освіти отримують зворотний зв'язок, який за потреби супроводжується порадами щодо навчального процесу;
- де можливо, оцінювання здійснюється більш ніж одним екзаменатором;
- правила оцінювання передбачають можливість врахування пом'якшуючих обставин;
- оцінювання послідовно і справедливо застосовується до усіх здобувачів вищої освіти та проводиться відповідно до встановлених процедур;
- існує формальна процедура подання апеляцій з боку здобувачів вищої освіти;
- форми атестації випускників відповідають стандарту вищої освіти.

Критерії ефективності: Інститут забезпечує таке викладання освітніх програм, що заохочує здобувачів вищої освіти до активної участі у творенні навчального процесу, і таке оцінювання учасників освітнього процесу, що відображає цей підхід.

6.5. Стандарт. Зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і сертифікація здобувачів вищої освіти Інституті.

Складова стандарту. Визначення, оприлюднення та застосування правил та процедур набору здобувачів вищої освіти до Інституту, навчання, випуску. Визначення кваліфікацій та документів про завершення навчання за освітньою програмою.

Реалізація стандарту. Забезпечення функціонування систематичних, заздалегідь визначених та оприлюднених правил щодо всіх фаз інститутського шляху здобувачів вищої освіти (зарахування, навчання, визнання кваліфікацій та сертифікація здобувачів вищої освіти).

Забезпечення умов і підтримки, необхідних для просування здобувачів вищої освіти у їхній академічній кар'єрі, відповідає інтересам окремих здобувачів вищої освіти, освітніх програм та Інституту в цілому.

В Інституті визначені доцільні процедури зарахування, навчання, визнання кваліфікацій і випуску здобувачів вищої освіти, які закріплені в окремих положеннях.

Політика доступу, процедури та критерії зарахування повинні втілюватися послідовно і прозоро. Зарахування має супроводжуватися офіційним ознайомленням потенційних здобувачів вищої освіти з Інститутом та освітніми програмами.

Критерії ефективності: Процедури доступу до навчання та критерії зарахування прозорі та послідовні. Запроваджені процеси й інструменти збору, моніторингу та використання інформації щодо навчальних успіхів здобувачів вищої освіти. Розроблені процедури визнання кваліфікацій. Розроблено порядок організації та проведення атестації випускників та визначено зміст документів про завершення навчання за освітньою програмою.

6.6. *Стандарт.* Підбір та і розвиток викладацького складу, забезпечення підвищення кваліфікації педагогічних, наукових і науково-педагогічних працівників Інституту.

Складова стандарту. Забезпечення якісного підбору науково-педагогічних працівників до Інституту. Визначення процедур та правил постійного розвитку фахової майстерності науково-педагогічних працівників, підвищення їх кваліфікації.

Реалізація стандарту. Науково-педагогічні працівники відіграють ключову роль у створенні якісного досвіду для здобувачів вищої освіти та забезпеченні умов для набуття ними знань, компетенцій і навичок.

Інститут несе відповідальність за якість своїх викладачів та створення для них сприятливого середовища, що дозволяє їм ефективно виконувати свою роботу.

Критерії ефективності: Якість набору науково-педагогічних працівників до Інституту. Розроблені та втілюються в життя механізми постійного підвищення рівня фахової майстерності науково-педагогічних працівників. Високий рівень компетентності науково-педагогічних працівників. Систематичне підвищення кваліфікації науково-педагогічними працівниками.

6.7. *Стандарт.* Забезпечення наявності необхідних ресурсів для організації освітнього процесу, у тому числі самостійної роботи здобувачів вищої освіти, за кожною освітньою програмою.

Складова стандарту. Достатня забезпеченість навчально-лабораторним обладнанням і навчально-методичними матеріалами, лабораторними і навчальними приміщеннями, які відповідають програмним вимогам викладання.

Реалізація стандарту. З метою створення належного освітнього досвіду Інститут забезпечує необхідними ресурсами, що сприяють навчанню здобувачів вищої освіти.

До них належать:

а) фізичні ресурси:

- навчальні приміщення;
- бібліотеки;
- навчально-лабораторне обладнання;
- інформаційно-технологічна інфраструктура тощо.

б) підтримка з боку науково-педагогічних працівників:

- створення та функціонування інституту кураторів (тьюторів).

Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу в Інституті має відповідати вимогам до проведення лекційних, практичних і лабораторних занять, різного виду практик тощо.

Критерії ефективності: Інститут має достатнє фінансування освітньої і викладацької діяльності. Наявні навчальні ресурси загальнодоступні та відповідають ліцензійним вимогам. Підтримка здобувачів вищої освіти забезпечує студентоцентриську модель організації освітнього процесу.

6.8. Стандарт. Забезпечення наявності інформаційних систем для ефективного управління освітнім процесом.

Складова стандарту. Розроблення, запровадження та використання інформаційних систем збору, аналізу і використання об'єктивної інформації для ефективного управління освітніми програмами та іншими видами діяльності.

Реалізація стандарту. Ліцензійні умови освітньої діяльності щодо інформаційного забезпечення передбачають наявність:

- вітчизняних та закордонних фахових періодичних видань відповідного або спорідненого спеціальності профілю;
- доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю;
- наявність офіційного веб-сайту Інституту, на якому розміщена основна інформація про її діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових працівників) діяльність, зразки документів про освіту, навчальні та наукові структурні підрозділи, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація тощо).

Надійні дані необхідні для прийняття обґрунтованих рішень та для розуміння, що працює належним чином, а що потребує уваги. Ефективні процеси збору та аналізу інформації про освітні програми та інші види діяльності є частиною системи внутрішнього забезпечення якості.

Складниками системи збору та аналізу інформації є бази даних з основних напрямів діяльності Інституту:

- формування контингенту здобувачів вищої освіти та організація освітнього процесу;
- кадрового забезпечення освітньої та наукової діяльності;
- науково-дослідної діяльності;
- ресурсного забезпечення освітнього процесу та науково-дослідної роботи.

Критерії ефективності: Відповідність ліцензійним умовам. Функціонування інформаційної системи Інституту, яка дозволяє забезпечити моніторинг якості освіти та прийняття ефективних управлінських рішень. Використовуються заходи щодо збору, аналізу та використання необхідної інформації для ефективного управління освітніми програмами та іншими видами діяльності Інституту.

6.9. Стандарт. Забезпечення публічності інформації про освітні

програми, ступені вищої освіти та кваліфікації.

Складова стандарту. Публікація найновішої та об'єктивної інформації про освітні програми, умови отримання академічних ступенів, системи оцінювання та атестації.

Реалізація стандарту. Інформація про діяльність Інституту є корисною для потенційних і поточних здобувачів вищої освіти, випускників, наукових, науково-педагогічних, педагогічних працівників, роботодавців, інших зацікавлених сторін. Інститут повинен надавати інформацію (з урахуванням вимог щодо захисту інформації з обмеженим доступом) про свою діяльність, зокрема про освітні програми, які вони пропонують, критерії відбору на ці програми, очікувані навчальні результати, кваліфікації, які присвоюються по закінченню навчання за освітніми програмами, застосовувані процедури викладання, навчання та оцінювання, показники успішності, навчальні можливості, доступні здобувачам вищої освіти, та інформацію про працевлаштування випускників.

6.10. Стандарт. Забезпечення дотримання академічної доброчесності працівниками Інституту та здобувачами вищої освіти, у тому числі створення і забезпечення функціонування ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату.

Складова стандарту. Забезпечення дотримання академічної доброчесності всіма учасниками освітнього процесу. Розроблення механізму запобігання та виявлення академічного плагіату у наукових працях працівників Інституту й здобувачів вищої освіти та висвітлення його на веб-сайті Інституту.

Реалізація стандарту. Невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти Інституту є академічна доброчесність, яка є складовою культури якості освіти.

Критерії ефективності: Учасники освітнього процесу Інституту дотримуються правил академічної доброчесності та норм етичної поведінки. Спірні питання та порушення правил академічної доброчесності розглядаються на засіданнях комісії з етики та академічної доброчесності. Наукові та навчальні праці проходять перевірку на академічний плагіат.

6.11. Стандарт. Циклічне зовнішнє забезпечення якості освітньої діяльності Інституту.

Складова стандарту. Систематичне проведення акредитації освітніх програм. Інституційна акредитація. Регулярне зовнішнє оцінювання системи внутрішнього забезпечення якості освіти в Інституті (Національне агентство із забезпечення якості освіти або акредитовані ним установи).

Реалізація стандарту.

Зовнішнє забезпечення якості дозволяє контролювати ефективність процесів внутрішнього забезпечення якості в Інституті, стимулювати вдосконалення та відкривати нові ракурси. Воно також є джерелом інформації, яка може запевнити Інститут та громадськість у якості її діяльності.

Інститут бере участь у циклічному процесі зовнішнього забезпечення якості, що враховує вимоги законодавчого контексту, в межах якого вона працює.

Критерії ефективності: Кількість акредитованих освітніх програм. Оцінка системи внутрішнього забезпечення якості з боку НАЗЯО (або акредитованих ним установ).

6.12. *Стандарт.* Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників.

Складова стандарту. Підтримка взаємозв'язків з випускниками Інституту. Збір, аналіз та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників. Використання цієї інформації під час перегляду освітніх програм та в освітньому процесі.

Реалізація стандарту. Випускники Інституту відіграють важливу роль в процесі удосконалення освітніх програм. Під час своєї практичної діяльності вони можуть якісно визначити сильні та слабкі сторони освітніх програм, за якими вони навчалися в Інституті, та надати свої пропозиції щодо удосконалення освітніх програм та освітнього процесу в цілому.

Критерії ефективності: Створення бази даних випускників Інституту. Врахування інформації від випускників під час перегляду освітніх програм та удосконалення освітнього процесу (відсоток врахованих пропозицій).

6.13. *Стандарт.* Забезпечення вчасного реагування на виявлені недоліки в освітній програмі.

Складова стандарту. Вчасне та адекватне реагування на недоліки, які виявилися під час здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості. Поширення позитивних педагогічних практик або методик викладання.

Реалізація стандарту. Виявлені під час моніторингу, перевірок недоліки або позитивні моменти (передові методики викладання; передові викладацькі практики тощо) протягом 10 календарних днів розглядаються на засіданнях відповідних структурних підрозділів. Позитивні педагогічні практики або методики викладання розглядаються на методичній раді та рекомендуються до впровадження в освітній процес Інституту. Пропозиції від структурних підрозділів щодо оновлення, вдосконалення освітніх програм (освітнього процесу) розглядаються методичною радою Інституту. Рішення щодо внесення змін до освітніх програм (освітнього процесу) приймається вченою радою Інституту.

Критерії ефективності: Своєчасне та адекватне реагування на виявлені під час моніторингу недоліки в освітніх програмах та в освітньому процесі (відсоток виправлених недоліків). Поширення позитивних педагогічних практик та методик викладання в освітньому процесі Інституту (відсоток поширених методик або практик).

6.14. *Стандарт.* Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час перегляду освітніх програм.

Складова стандарту. Зауваження та пропозиції, які виявлені під час попередніх акредитацій, враховуються під час оновлення освітніх програм та в освітньому процесі Інституту.

Реалізація стандарту. Зауваження та пропозиції, які виявлені під час попередніх акредитацій, повинні враховуватися під час оновлення освітніх програм та в освітньому процесі Інституту.

Критерії ефективності: Зауваження та пропозиції, які виявлені під час попередніх акредитацій, враховуються під час оновлення освітніх програм та в освітньому процесі Інституту (відсоток впроваджених в освітній процес пропозицій попередніх акредитацій).

7. ПОРЯДОК ВНЕСЕННЯ ЗМІН ТА ДОПОВНЕНЬ

7.1. Положення схвалюється вченою радою Інституту, запроваджується наказом начальника Інституту і набуває чинності з моменту його затвердження.

7.2. Пропозиції щодо внесення змін та доповнень до затвердженого Положення мають право вносити всі учасники освітнього процесу в Інституті.

7.3. Пропозиції оформлюються у вигляді рапорту (заяви) на ім'я першого заступника начальника Інституту з навчально-методичної та наукової роботи, з обґрунтуванням доцільності й необхідності внесення змін та доповнень до Положення.

7.4. Рапорти (заяви) надаються начальникам факультетів, начальникам (завідувачам) кафедр прямого підпорядкування, які, в свою чергу, надають їх начальнику навчального відділу.

7.5. Начальник навчального відділу після ретельного вивчення отриманих рапортів (заяв) разом зі своїми пропозиціями подає їх на розгляд першому заступнику начальника Інституту з навчально-методичної та наукової роботи.

7.6. Отримані протягом навчального року пропозиції аналізуються, структуруються за тематикою і не пізніше ніж за три місяці до початку нового навчального року виносяться на розгляд вченої ради Інституту.

7.7. Після їх ухвалення вченою радою затверджуються наказом начальника Інституту та набирають чинності.

7.8 У разі виникнення негайної необхідності внесення змін і доповнень до Положення, пов'язаних зі змінами у чинному законодавстві, вони можуть бути внесені на черговому засіданні керівного складу Інституту.

7.9. Крім документів, визначених цим Положенням, можуть розроблятися й інші документи щодо організації освітньої діяльності в Інституту.